

Krediidasutuse suhtes võetud tagasiulatava saneerimismeetme tingimusteta tunnustamine on vastuolus liidu õigusega, kui selle tõttu ei saa klient enam jätkata sisulise vaidlusega kohtuasjas „sildpanga“ vastu, kellele asjasse puutuv kohustus oli varem üle antud

Füüsiline isik VR sõlmis Banco Espirito Santo, Sucursal en España (edaspidi „BES Hispaania“), kes on Portugali panga Banco Espirito Santo (BES) Hispaania filiaal, 2008. aastal lepingu, mille alusel ta omandas Islandi krediidasutuse eelisaktsiad. BESi tõsiste rahaliste raskuste kontekstis otsustas Banco de Portugal 2014. aasta augustis tehtud otsusega asutada „sildpanga“ ärinimega Novo Banco SA, kellele anti üle BESi varad, kohustused ja muud varavälised elemendid. Teatavaid kohustusi Novo Bancole siiski üle ei antud. Pärast mainitud üleandmist jätkas Novo Banco SA, Sucursal en España (edaspidi „Novo Banco Hispaania“) VRi ja BES Hispaania vahel loodud ärisuhet.

VR esitas 4. veebruaril 2015 Juzgado de Primera Instancia de Vitoriale (Vitoria esimese astme kohus, Hispaania) hagi Novo Banco Hispaania vastu, nõudes esimese võimalusena lepingu tühistamist või teise võimalusena lepingu ülesütlemise võimaldamist. Novo Banco Hispaania esitas vastuväite, et tema vastu ei saa hagi esitada, sest 2014. aasta augusti otsuse kohaselt kujutas väidetav vastutus endast kohustust, mida talle üle ei olnud antud.

Kuna Vitoria esimese astme kohus rahaldas VRi hagi, esitas Novo Banco Hispaania apellatsioonkaebuse Audiencia Provincial de Álavale (Álava provintsi apellatsioonikohus, Hispaania). Menetluse käigus esitas Novo Banco Hispaania kaks Banco de Portugali 29. detsembri 2015. aasta otsust. Need otsused muutsid 2014. aasta augusti otsust, täpsustades muu hulgas, et „alates sellest kuupäevast ei lähe Novo Bancole üle järgmised BESi kohustused: [...] mis tahes vastutus, mille kohta on algatatud mõni l isas loetletud menetlustest“; nende menetluste seas oli ka VRi hagi menetlus. Samuti nägid need otsused ette, et kui mingi vara, kohustus või varavälise element oleks pidanud jääma BESi vara hulka, kuid anti tegelikult üle Novo Bancole, antakse see uuesti Novo Bancolt üle BESile, lugedes selle üleandmise toimunuks 3. augustil 2014.

Kuna Álava provintsi apellatsioonikohus jättis Novo Banco Hispaania apellatsioonkaebuse rahuldamata, esitas viimane kaebuse Tribunal Supremole (Hispaania kõrgeim kohus), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus. Novo Banco Hispaania leiab, et vastavalt direktiivile 2001/24 krediidasutuste saneerimise ja likvideerimise kohta¹ loovad 29. detsembri 2015. aasta otsused õiguslikke tagajärgi kõikides liikmesriikides, ilma et täita tuleks täiendavaid formaalsusi. Kuna Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) leidis, et need otsused muutsid 2014. aasta augusti otsust tagasiulatavalt, pöördus ta Euroopa Kohtu poole, et selgitada välja, kas selliseid sisulisi muudatusi tuleb tunnustada pooleliolevates kohtuasjades.

Euroopa Kohtu hinnang

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. aprilli 2001. aasta direktiiv 2001/24/EÜ krediidasutuste saneerimise ja likvideerimise kohta (EÜT 2001, L 125, lk 15; ELT eriväljaanne 06/04, lk 235).

Euroopa Kohus märkis, et direktiivi 2001/24 kohaselt **kohaldatakse saneerimismeetmeid üldjuhul vastavalt päritoluliikmesriigi õigusele ning need meetmed jõustuvad kogu liidus täielikult kõnealuse liikmesriigi õigusnormide kohaselt ilma täiendavate formaalsusteta. Kuid** nimetatud direktiivi artikkel 32 sätestab sellest **põhimõttest erandi, mille kohaselt saneerimismeetmete mõju pooleliolevas menetluses olevatele kohtuasjadele, mis puudutavad krediidasutuselt võõrandatud vara või õigust, reguleerib ainult selle liikmesriigi õigus, kelle territooriumil kohtuasja menetletakse.**

Esimesena märkis Euroopa Kohus, et artikli 32 kohaldamiseks **peavad olema täidetud kolm kumulatiivset tingimust ning et need tingimused on Tribunal Supremo menetletavas kohtuasjas täidetud.** Nimelt **peab** esiteks **olema tegemist saneerimismeetmetega** direktiivi 2001/24 tähenduses, millega on käesoleval juhul tegemist, kuna 29. detsembri 2015. aasta otsuste eesmärk on säilitada või taastada krediidasutuse rahaline olukord.

Teiseks **peab olema pooleli kohtumenetlus**, kusjuures see mõiste hõlmab üksnes **sisulisi menetlusi**. Käesoleval juhul tuleb esmalt põhikohtuasja menetlust pidada sisuliseks menetluseks ja teisalt võeti 29. detsembri 2015. aasta otsused vastu ajal, mil VRi poolt 4. veebruaril 2015 algatatud menetlus oli juba pooleli.

Kolmandaks **peab pooleliolev menetlus puudutama „krediidasutuselt võõrandatud vara või õigust“.** Võttes arvesse erinevusi direktiivi 2001/24 artikli 32 keeleversioonides, uuris Euroopa Kohus selle sätte eesmärki ja tõdes, et sellega soovitakse tagada, et saneerimismeetmete või likvideerimismenetluse mõju suhtes kohaldataks selle liikmesriigi õigust, kus kohtuasi on pooleli. Seda eesmärki arvestades ei oleks aga sellega kokkusobiv välistada selle õiguse kohaldamisalast saneerimismeetmete mõju pooleliolevale kohtumenetlusele, kui see menetlus puudutab võimalikku vastutust, mis selliste saneerimismeetmetega teisele üksusele üle kanti. Seega tuleb seda artiklit 32 kohaldada **krediidasutuse ühe või mitme varaeseme suhtes, mis kuulub kas tema aktiva või passiva hulka ja mille suhtes kohaldatakse saneerimismeetmeid, nagu seda on võimalik vastutus Tribunal Supremo menetletavas kohtuasjas.**

Teisena, mis puudutab saneerimismeetmete mõju ulatust, mida reguleerib selle liikmesriigi õigus, kus kohtuasi on pooleli, siis asus Euroopa Kohus seisukohale, et **selle liikmesriigi õigus reguleerib kõiki mõjusid, mida need meetmed võivad avaldada sellele kohtuasjale, olenemata sellest, kas need on menetluslikud või sisulised.**

Järelikult tuleneb direktiivist 2001/24, et **saneerimismeetme nii menetluslikud kui sisulised mõjud pooleliolevale sisulisele kohtumenetlusele on eranditult need, mille määrab kindlaks selle liikmesriigi õigus, kus see menetlus on pooleli.**

Lisaks märgib Euroopa Kohus esiteks, et **õiguskindluse üldpõhimõttega oleks vastuolus see, kui Tribunal Supremo menetletavas kohtuasjas tunnustatakse 29. detsembri 2015. aasta otsuste mõju**, kuivõrd see seaks kahtluse alla VRi kasuks juba tehtud kohtuotsused. Teiseks, kui aga nõustuda sellega, et päritoluliikmesriigi pädeva asutuse poolt pärast sellise hagi esitamist ja sellise kohtuotsuse tegemist võetud saneerimismeetmed – **mille tagajärjel muudetakse tagasiulatuvalt hagi esitamise põhjuseks olnud vaidluse lahendamisel asjasse puutunud õiguslikku raamistikku** – võivad kaasa tuua hagi rahuldamata jätmise seda menetlenud kohtu poolt, **piiratakse nii õigust tõhusale õiguskaitsevahendile** Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 esimese lõigu tähenduses.

Euroopa Kohus järeltas, et direktiiviga 2001/24 – võttes arvesse õiguskindluse põhimõtet ja õigust tõhusale õiguskaitsevahendile – **on vastuolus see, kui vaidlust sisuliselt lahendavas kohtumenetluses tunnustatakse ilma täiendavate tingimusteta sellise saneerimismeetme mõju nagu 29. detsembri 2015. aasta otsused, kui selle tunnustamise tagajärjel kaotab krediidasutus, kellele kohustus esimese saneerimismeetmega üle anti, tagasiulatuvalt niisuguse isiku staatuse, kelle vastu saaks käimasolevas menetluses hagi esitada, seades nii kahtluse alla kohtuotsused, mis on selles menetluses juba hageja kasuks tehtud.**

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127